

Abstract

This habilitation thesis summarizes the main achievements in research, teaching and academic activities after obtaining the PhD degree until today. These are chronologically and thematically presented in the first six parts. Part seven is a brief description of the career development plan, and the eight part is reserved to the presentation of a selective bibliography list used both in writing this thesis and in some relevant publications.

The first part contains the results of the historical demography research. Our research were mainly focused on the dynamics of the urban and rural population of Arad County, in the twentieth century and early twenty-first century. It chronologically continues the research on the history of Arad county population, started when sketching my doctoral thesis, research which referred to the period of early twentieth century.

Particular attention was paid to studying the population dynamics in Arad County in the interwar period. By translating the results of the census in 1930, we identified the main phenomena that occurred referring to the population.

The dynamics of rural and urban population of Arad County was analyzed in the context of administrative-territorial changes that occurred after 1918. The main issues that we approached were related to population movement, with its two fundamental components, the natural and the migratory movement. The family issues such as marriage and divorce, family and household size were not omitted. Not least, issues which kept our attention were the population structure: on sexes, age, ethnicity and religion, marital status, mother tongue and citizenship, level of training etc.

Special attention was given to Arad county population during the communist regime. Along with population growth, as it was recorded by the authorities during censuses, I have analyzed factors that influenced the growth of population, especially the urban population, which has enjoyed a migration intake. We have proved that despite the Decree 770 of 1966, Nicolae Ceausescu's pronatalist policy has also been a failure for Arad County.

Population structures were approached considering its influence on the county's economic dynamics and their contribution to shaping the county's economic development.

The same exhaustive analysis we have accomplished for Arad County at the beginning of XXI century. This time we used the results recorded in the 1996 and 2002 censuses.

The second part is dedicated to research on family history, started after 2003, with an overview on specialized historiography at international level and also on the existing preoccupations in Romania. Intense concern towards the problems of family history was determined by obtaining a grant funding about intermarriage in Transylvania. The grant completed with the publication of two volumes on intermarriage. During the two volumes that I've coordinated, as well as other works on mixed marriages, I've paid attention to see how the mixed marriages were perceived by society, including the main characters of these kinds of marriages. I reached the conclusion that until World War I, this type of misalliance protagonists had to face the opposition of the church, of the civil authorities and even of the family. Therefore, those who had a different religion or ethnicity and wanted to coagulate a family were forced to live within a family consensus.

Based on this finding, and on the study of social background of those who have completed such families, we determined that on the basis of this type of nuptial behaviour was the feeling of love. Mixed marriages were concluded by people with modest social origin without any pecuniary interest and extremely rare by economically prosperous people.

After World War I, considering the modernization and the increasing secularization of society, the emancipation from the domination of social rules imposed by society, the share of mixed marriages within the misalliance concluded in a time segment has increased. By analyzing the causes of mixed marriages in the interwar period and during the communist regime, in terms of religious affiliation and ethnic background of those who appeared before a registrar, I found alongside the feeling of love also a certain tendency of opportunity. Meaning that after 1918, compared to the previous period, most mixed marriages were concluded by Orthodox, their religion becoming the one of the majority population, of the state authorities. During the communist regime, the Romanians as majority population were in the preferences of those who have completed such families, the marriage of a minority with a majority being auspicious in the "personnel file" of a person concerned with upward social mobility. Also, marriage to a German ethnic minority would increase the odds of a legal emigration in Germany, especially in the ninth decade of the last century, when the communist regime was getting unendurable.

Also in this part of the paper, we addressed the issue of illegality, the cohabitation and children born with illegitimate status. During the works we proved that in case of illegitimate children, we must make the necessary boundaries between children from consensual marriages and children born as a result of casual sex. The first category, even if their status is illegitimate, they still enjoy the presence and entourage of family of its educational environment. These contribution to enriching the historiography of historical demography and family history, certainly mattered in my election as a member of the International Commission of Historical Demography in 2008.

In the third part of this habilitation thesis, I did a survey of other research directions that I have accomplished over time. In this part of the paper, I referred to specialized studies conducted, to contributions to the political life of the Romanians in Transylvania during the Hungarian administration and also to the biography of certain personalities.

In the fourth part, I presented some aspects referring to my work in terms of organization of annual national conferences with international participation, during which I have promoted studies of historical demography. In these conferences, I've proposed themes of family history and historical demography, less frequented by specialists.

The fifth part is dedicated to teaching activities that I have accomplished since 2003, recalling the courses and seminars that I have conducted, especially those in which I was able to capitalize the results of the research I accomplished.

In the sixth part I presented a plan for professional, scientific, and academic career development, given the long term and short term objectives in terms of research and teaching. The paper ends with the eight part which presents a detailed bibliography.

Rezumat

Prezenta teză de abilitare sintetizează principalele realizări din cadrul activității de cercetare, didactice și academice pe care am desfășurat-o din momentul finalizării doctoratului și până astăzi. Acestea sunt expuse cronologic și tematic în cadrul primelor șase părți. Partea a șaptea reprezintă o creionare a planului de dezvoltare a carierei, iar partea a opta este rezervată prezentării unei liste selective cu bibliografia folosită atât în redactarea acestei teze, cât și în unele publicații mai relevante.

Prima parte cuprinde rezultatele cercetărilor de demografie istorică. Cercetările noastre s-au concentrat mai cu seamă asupra dinamicii populației rurale și urbane a județului Arad, în secolul XX și începutul secolului XXI. Este o continuare cronologică a cercetărilor referitoare la istoria populației județului Arad, începută cu ocazia elaborării tezei de doctorat, care s-a oprit din punct de vedere a segmentului temporal avut în vedere, la începutul secolului XX.

O atenție deosebită am acordat-o studierii dinamicii populației județului Arad în perioada interbelică. Prin valorificarea rezultatelor recensământului din anul 1930, am identificat principalele fenomene care s-au manifestat în cadrul populației.

Dinamica populației rurale și urbane a județului Arad, a fost analizată în contextul modificărilor administrativ-teritoriale care au intervenit după anul 1918. Principalele aspecte pe care le-am abordat s-au referit la mișcarea populației, cu cele două componente fundamentale ale acesteia, mișcarea naturală și mișcarea migratorie. Nu au fost omise nici elementele care țin de familie, cum ar fi nupțialitatea și divorțialitatea populației, dimensiunea familiei și a gospodăriei. Nu în ultimul rând, au stat în atenția noastră și studierea structurilor populației, a structurii pe sexe, pe vârstă, structura etnică și confesională, starea civilă a acesteia, structura după limba maternă și după cetățenie, nivelul ei de instruire etc.

O atenție aparte am acordat-o populației județului Arad în anii regimului comunist. Alături de dinamica populației, așa cum a fost ea consemnată de autorități cu ocazia recensămintelor, am analizat factorii care au influențat creșterea populației, mai cu seamă a acelei urbane, care s-a bucurat de un aport migratoriu. Am demonstrat, că în ciuda decretului 770 din anul 1966, politica pronatalistă a lui Nicolae Ceaușescu a fost un eșec și în cazul județului Arad.

Structurile populației au fost abordate din perspectiva influențării de către acestea a dinamicii economice a județului, a contribuției acestora la conturarea evoluției economice a județului.

Aceeași analiză substanțială am efectuat-o pentru populația județului Arad de la începutul secolului XXI. De data aceasta am valorificat rezultatele înregistrate la recensământul din anul 1996 și 2002.

Partea a doua este dedicată cercetărilor de istorie a familiei, demarate după anul 2003, cu o privire de ansamblu asupra istoriografiei de specialitate de la nivel internațional, dar și a preocupărilor existente în România. Preocuparea mea față de problematica istoriei familiei, a fost determinată de obținerea finanțării unui grant despre căsătoriile mixte în Transilvania. Grantul a fost finalizat cu publicarea a două volume referitoare la căsătoriile mixte. Pe parcursul celor două volume pe care le-am coordonat, dar și a altor lucrări referitoare la căsătoriile mixte, am urmărit să vedem modul în care căsătoriile mixte au fost percepute de către societate, inclusiv de către personajele principale a acestor genuri de mariaje. Am ajuns la concluzia că până la Primul Război Mondial, protagoniștii acestui tip de mezalianță au trebuit să înfrunte opoziția bisericii, a autorităților civile și chiar a familiei. Din această cauză cei care aveau o confesiune sau etnie diferită și voiau să închege o familie, erau obligați de multe ori să trăiască în cadrul unei familii consensuale.

Pe baza acestei constatări, dar și a studierii originii sociale a celor care au încheiat asemenea familii, am stabilit că la baza acestui tip de comportament nupțial a stat sentimentul iubirii. Căsătorii mixte au fost încheiate de persoane cu origine socială modestă, fără să existe un interes pecuniar. Extrem de rar, am întâlnit și cazuri de persoane cu o situație economică prosperă.

După Primul Război Mondial, în condițiile modernizării societății, a secularizării tot mai accentuate a acesteia, a emancipării de sub dominația normelor sociale impuse de biserică, ponderea căsătoriilor mixte în cadrul mezalianțelor încheiate într-un segment temporal a sporit. Analizând cauzele căsătoriilor mixte din perioada interbelică și din timpul regimului comunist, am constatat că alături de sentimentul de iubire era și o oarecare tendință de oportunitate. Ne referim la faptul că după anul 1918, în comparație cu perioada anterioară, cele mai multe căsătorii mixte au fost încheiate de către ortodocși, religia acestora devenind cea a majorității

populației, a autorităților statului. În timpul regimului comunist, românii ca populație majoritară au avut ponderea cea mai mare în preferințele celor care au încheiat astfel de familii. Căsătoria unui minoritar cu un majoritar, era socotită de bun augur în „dosarul de cadre” a unei persoane preocupate de ascensiunea socială. Pe de altă parte, căsătoria cu un minoritar de etnie germană sporea șansele unei emigrări legale în Republica Federală Germană, mai ales în deceniul al nouălea al secolului trecut, când regimul comunist a fost tot mai greu de suportat.

Tot în această parte a lucrării, am abordat și problema ilegitimității, a concubinajului și a copiilor născuți cu statut de ilegitiimi. Pe parcursul lucrărilor am argumentat faptul că în cazul copiilor ilegitiimi, trebuie să facem delimitările necesare între copiii proveniți din căsătorii consensuale și copiii născuți în urma unor relații sexuale întâmplătoare. Cei din prima categorie, chiar dacă au statut de ilegitiimi, se bucură totuși de prezența și anturajul unei familii, de cadrul educativ al acesteia.

Aceste contribuții la îmbogățirea istoriografiei demografiei istorice și a istoriei familiei au contat, cu siguranță, în alegerea mea în anul 2008 ca membru al Comisiei Internaționale de Demografie Istorică.

În partea a treia a prezentei teze de abilitare, am făcut o trecere în revistă a altor direcții de cercetare pe care le-am realizat de-a lungul timpului. În această parte a lucrării am făcut referire la studiile de gen efectuate, la contribuțiile aduse la viața politică a românilor din Transilvania în timpul administrației maghiare, precum și la biografia unor personalități.

În partea a patra am prezentat câteva aspecte legate de activitatea mea în ceea ce privește organizarea unor conferințe anuale naționale și cu participare internațională, prin care am promovat studiile de demografie istorică. În cadrul acestor conferințe, am propus teme de istoria familiei și de demografie istorică, mai puțin frecventate de către specialiști.

Partea a cincea este consacrată activității didactice pe care am desfășurat-o începând cu anul 2003, amintind cursurile și seminariile pe care le-am susținut, mai ales pe acelea în care am putut valorifica rezultatele cercetărilor pe care le-am realizat.

Partea a șasea a lucrării cuprinde o prezentare succintă a participării mele la conferințe științifice internaționale. Le-am amintit doar pe cele consacrate problemelor de demografie istorică și de istoria familiei.

În partea a șaptea am prezentat un plan de dezvoltare a carierei profesionale, științifice și academice, având în vedere obiectivele de lungă și de scurtă durată în planul cercetării și cel didactic. Lucrarea se încheie cu partea a opta, în care este prezentată detaliat bibliografia utilizată.